

PER SABER-NE MÉS

Ermita dels Sants Metges

La reixa artística i el campanar

L'inici de la devoció sarraïenca als Sants Metges cal situar-lo en el context de les pestes que assolaren Europa durant els segles XIV i XV. Els sarraïencs construïren una petita ermita probablement a les acaballes d'aquesta darrera centúria. L'única reminiscència d'aquest període són els nervis de pedra de l'absis i l'arc apuntat que separa el presbiteri de la nau. Cap al 1700 es realitzen unes reformes per engrandir el santuari; del 1770, per exemple, datava el retaule barroc obrat per Isidre Espinalt Vellet. L'ermita va tornar a ser arranjada l'any 1854 amb motiu de la intercessió dels Sants davant del còlera: es dreçà una nova façana constituïda per un pòrtic trilobad culminat per un campanar d'espànyia; es col·locaren nous altars i les figures dels Sants Metges en dos nínxols avançats de la plaça, a mode de propileus. D'aleshores ençà, Sarraï celebra un Aplec a l'Ermita per recordar la protecció dels Sants.

Durant el primer terç del segle XX també s'efectuaren millores d'importància: s'arranjà el paviment el 1912 i el cor el 1932. Amb tot, la guerra civil de 1936 acabà amb la destrucció dels altars, el retaule i les imatges dels Sants. L'any 1966 mossèn Antoni Morell proclamà la restauració del temple sota les directrius de l'arquitecte sarraïenc Josep Puig qui, després de comprovar el mal estat de l'estructura, decideix construir un nou temple conservant només l'absis gòtic i donant importància a les formes corbes: les parets sinuoses de pedra

i obra vista, la teulada irregular encofrada amb canyís que acaba en una ampla barbacana i que sembla la quilla invertida d'una arca, el campanar sobri i esvelt que recorda el timó que condueix la nau, els rosetons que imiten el sol i l'original reixa vidrada, *collage* molt aclamat de l'artista Josep Grau-Garriga a partir de la soldadura, a mode de tapís, d'eines diverses, són les característiques fonamentals d'aquest santuari que s'inaugurava solemnement el 27 de setembre de 1970 i que ha esdevingut un dels símbols de Sarraï.

Camí de la Vallcervera

La ufanor del Torrent de la Vallcervera, a la zona de la Font dels Aubis, és un dels atractius d'aquest camí de retorn a la Vila. Àlbers (*aubis* en parlar xipella, propi d'aquesta zona de la Conca i viu en alguns mots), rouredes, salzes, gatells, heura i cirerers silvestres són exemples de la molta vegetació que hi podem trobar. També hi observem alguna servera, arbust que alguns han volgut veure a l'origen del nom de la Vall, si bé l'etimologia més plausible es fonamenta en el llatí *Vallis cer-varia*, "vall de cérvols". De cérvols ara no n'hi ha, però sí que són freqüents en aquest indret els esquiroles. Seguint el camí, passat el Torrent del Vilars, podem veure des de dalt de la riba el Gorg de l'Oreneta i, ja a tocar del pont, una part de l'antic rentador de la Vila.

Pontet sobre el torrent de la Vallcervera

Trobeu tota la informació a
www.sarraï.altanet.org

5 NIVELLS / 8 RUTES

Nivell 1: ruta amb molt poc desnivell i de distància menor als 5 km.

ITINERARI BLANC. RUTA 1, DEL VI I DE L'ARTESANIA

Nivell 2: rutes amb un desnivell moderat i de distàncies compreses entre els 5 i els 12 km.

ITINERARI VERD. RUTA 2, DE LA VALLCERVERA
ITINERARI BLAU. RUTA 3, DE L'ANGUERA

Nivell 3: rutes amb un desnivell moderat i de distàncies compreses entre els 13 i els 21 km.

ITINERARI GROC. RUTA 4, DE LES BARRAQUES
ITINERARI LILA. RUTA 5, DEL MAS DEL SANAHÜJA

Nivell 4: rutes amb un desnivell considerable i de distàncies compreses entre els 17 i els 25 km.

ITINERARI VERMELL. RUTA 6, DE LES COVES
ITINERARI MARRÓ. RUTA 7, DEL COGULLÓ

Nivell 5: ruta amb un desnivell considerable i de distància superior als 25 km.

ITINERARI NEGRE. RUTA 8, DE LES PEDANIES

Edita:

Col·labora:

SARRAL, PATRIMONI I NATURA

ITINERARI VERD

RUTA 2, DE LA VALLCERVERA

Font de Dalt
Ermita dels Sants Metges
Coma de Sant Joan
Comellarets
Camí de la Vallcervera

LA VALL DE L'ERMITA

La Vallcervera de Sarra! és una extensa partida circumdada pel riu Vallverd, el torrent de l'Horteta, els Comellarets, la Coma de Sant Joan i el camí de l'Ermita, a tocar de la Vila. Està constituïda per diverses barrancades que, alternant amb camps de conreu, boscos i brolles, baixen fins a trobar el riu Vallverd. Citada en documents del segle XII, aquesta partida sempre formà terme a banda del de Sarra! fins ben bé el segle XVII, quan per exemple el Marquès d'Olias i Mortara, en ensenyorir-se de Sarra!, també ho feia expressament del territori de Vallcervera.

Presidint aquesta zona, rica en fonts (del Belltall, de l'Esperanço, dels Aubis, del Xe, del Mica), trobem, al peu de l'antany anomenat Collar d'en Fessit, l'Ermita dels Sants Metges, un bell santuari reconstruït el 1970 que ha esdevingut un dels emblemes de Sarra!. La devoció sarra!enca per Sant Cosme i Sant Damià ve de molt antic i continua esperonant el quefer diari de molts vilatans. La visita a l'ermita es complementa amb el gaudi de l'àrea natural, un gran espai de lleure on destaquen la font del segle XVIII (frontal de pedra i nínxol amb les imatges, molt desgastades, dels Sants) i el refugi municipal.

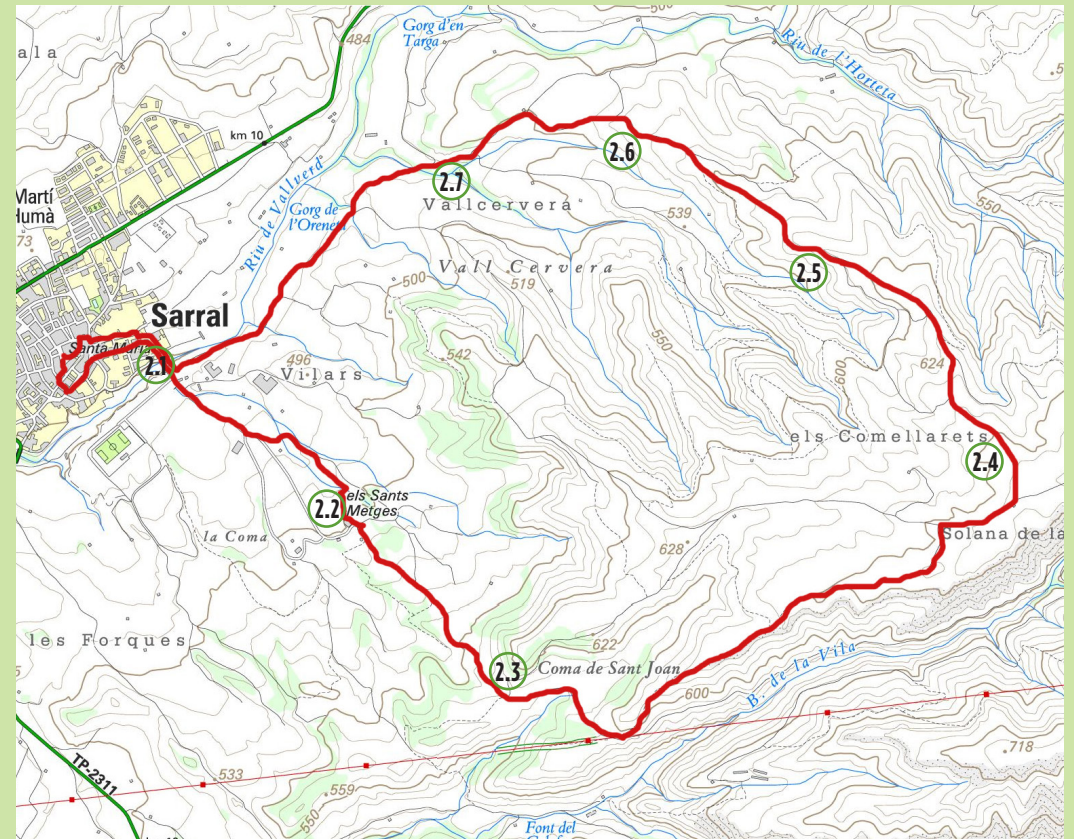
Precisament en aquest entorn han estat documentats pel *Centre d'Interpretació de la Prehistòria de Sarra!* la presència de Neandertals del Paleolític Mitjà i, més endavant, un establiment de comunitats neolítiques al voltant del 3.500 aC. La deu d'aigua que hi brolla i les herbes remeieres que neixen çà i lla fan d'aquesta zona una de les més interessants del terme sarra!enc des del punt de vista de la contínua petjada dels humans.

La Vallcervera, des del camí dels Comellarets

Descripció de la ruta

Sortida de davant de l'església (vegeu itinerari blanc). A la dreta de l'Ajuntament, baixem per l'estret Carrer dels Jueus i, a l'esquerra, continuem Carrer Major avall fins a trobar el Portal del Nadal. Abans de travessar-lo, observem que la casa que fa xamfrà a la dreta és un edifici modernista de Cèsar Martinell (1921), mentre que el de l'esquerra, tot i el seu mal estat de conservació, mostra interessants traces de la seva arquitectura original del segle XVI. Passat el porxo, davant nostre tenim l'antic edifici del Sindicat (1912) i ja veiem, a la dreta, el cartell que indica la RUTA DE LA VALLCERVERA. Seguim el camí, senyalitzat amb el color verd, fins a trobar un pont i la Font de Dalt (2.1). Pugem el camí de la Verònica, anomenat així per les catorze capelletes blanques que detallen el viacrucis. Tot just un quilòmetre després ja pugem les escales que donen a la plaça empedrada de l'Ermita dels Sants Metges (2.2). El camí que hem de seguir és una pujada contínua -no excessivament pronunciada- fins al capdamunt de la Coma de Sant Joan (2.3). A l'esquerra del camí, just abans de baixar cap al barranc de la Solana de la Vila, agafem un corriol que s'enfila carena amunt. Dalt del turó, a uns 660 metres d'altitud, les brolles no són obstacle per contemplar un paisatge corprenedor a la dreta: el rierol de la Solana que s'escola barranc avall, els atapeïts boscos de pi blanc, les parets del pas de Cavallers i les serres de Comaverd i Cogulló. El senderó es converteix ara en un camí que serpenteja el pla fins a trobar una cruïlla ben indicada. A partir d'aquest punt, ja a la zona dels Comellarets (2.4), la baixada serà constant i suau. A la nostra dreta, veiem la pedania de Montbrí de la Marca i, més avall, s'endevina Rocafort de Queralt; a l'esquerra ja veiem Sarra! i, més lluny, Montblanc. En el moment que deixem de veure Montbrí i Rocafort i ja hàgim descobert la característica silueta del campanar de Sarra!, val la pena aturar-se i contemplar la frondositat del barranc que s'obre a la nostra esquerra i, al bell mig del bosc, la cova o balma del Padreny (2.5). Continuem avall fins a trobar el camí pròpiament dit de la Vallcervera (2.6) i decanem a l'esquerra. Ara el camí és força planer i discorre,

amb petits desnivells, entre clapes de bosc, conreus de vinya i ametllers. Al capdavant de la baixada, en les immediacions d'un pontet que salva un torrent, arribem a un paratge de gran riquesa vegetal i animal: la zona de la font dels Aubis (2.7). Els àlbers ens indiquen que, a la dreta, tenim la riba del riu Vallverd, sensació que, gràcies a les rases que se'ns apareixen, ja no abandonarem fins a retrobar, al final del camí, la Font de Dalt. Girem a la dreta i entrem a la població pel carrer d'Orient. Al final d'aquest girem a la dreta i, al cap de cinquanta metres, entrem per l'antic Portal de Tàrraga. Continuem a la dreta pel carrer de Santa Lúcia fins a travessar el porxo que aixamfrana una façana d'arquitectura original. Tombem a l'esquerra per arribar a la plaça porxada del Padreny. El carrer de l'Església ens queda a l'esquerra. Fi del recorregut.

La senyalització de la ruta està prevista per a la primavera de 2013

Fitxa tècnica i altimetria

Distància i temps: 8,2 Km. i 1 hora i 50 minuts

Grau de dificultat 2: Circuit força planer, però amb un desnivell de gairebé 200 metres durant la primera meitat del recorregut. Apte per a tota la família. Amb BTT, aconsellem fer el circuit a la inversa.

Època: tot l'any, però sobretot a la primavera i a la tardor.

Color de la ruta: verd

